

Напря́м підготовки
журналістика

ЩО ВАРТО ЗНАТИ АБІТУРІЄНТУ-2013

Громадянська мережа ОПОРА

Передмова

Для вступу на напрями підготовки, які потребують, окрім оцінки загального рівня знань вступника, ще й перевірки та оцінювання здібностей до творчої діяльності, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту визначило необхідність проведення творчих конкурсів. У 2013 році проведення творчих конкурсів є обов'язковими для вступу на сімнадцять напрямів підготовки в шести галузях знань – фізичне виховання, спорт і здоров'я людини; культура; мистецтво; журналістика та інформація; право (правоохоронна діяльність); будівництво та архітектура.

Цьогорічними Умовами прийому до вищих навчальних закладів України визначено, що результати творчого конкурсу оцінюються за 200-бальною шкалою окремо за кожну сесію творчого конкурсу, яких не може бути більше ніж три. Таким чином, МОНМСУ дозволило кожному вишу самостійно встановити кількість відповідних сесій творчого конкурсу та обрати вид його проведення. До 1 березня 2013 року кожний ВНЗ мав затвердити та оприлюднити, в тому числі на офіційних веб-сторінках, програми проведення творчих конкурсів. Щоб допомогти абітурієнтам краще орієнтуватися у процедурі вступу на творчі спеціальності, ОПОРА розпочала аналіз правил прийому та програм творчих випробувань вищих навчальних закладів України¹. Результати таких досліджень будуть висвітлені у серії путівників для абітурієнтів. Пропонуємо Вашій увазі узагальнену інформацію про умови та процедури вступу за напрямом підготовки «Журналістика» (6.030301) для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

---

¹ Беручи до уваги велику кількість ВНЗ III-IV рівня акредитації (341 ВНЗ, без врахування структурних підрозділів), аналізувалися правила прийому лише тих вишів, які потрапили в академічний рейтинг вузів «Топ-200 Україна» у 2012 році. Даний рейтинг формується на основі агрегованого показника діяльності вузу за чотирма комплексними критеріями: експертне оцінювання представниками ринку праці діяльності навчального закладу і його академічна репутація, якість науково-педагогічного потенціалу, якість навчання, міжнародне визнання, присутність у глобальному інформаційному просторі. Інформацію про ВНЗ, які проводять підготовку бакалаврів з відповідного напрямку було отримано за даними Інформаційної системи «Конкурс» за 2012 рік.

Вступ на «журналістику»: що варто знати абітурієнту?

Вступ на навчання за напрямом підготовки «журналістика» відбувається на основі конкурсного балу, який складається із 1) результатів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), 2) творчого конкурсу та 3) додатку до атестата про закінчення загальноосвітнього навчального закладу. Перелік конкурсних предметів, а також наявність творчого конкурсу, необхідного для вступу, затверджено Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України в Умовах прийому на 2013 р. (наказ № 1244 від 05 листопада 2012 року).

Конкурсні предмети

Серед предметів ЗНО, результати якого формують конкурсний бал абітурієнта, є:

- **українська мова та література,**
- **іноземна мова** (на вибір – англійська, французька, німецька, іспанська) **або російська мова.**

Українська мова та література є обов'язковим предметом для усіх напрямів підготовки, а тому абітурієнт повинен взяти участь у стандартизованому тестуванні 5 чи 6 червня 2013 р. На власний розсуд вступник може подавати сертифікати ЗНО з російської чи однієї з іноземних мов, крім випадків, коли сертифікат з іноземної мови визначений рішенням приймальної комісії вишу як обов'язковий. Тобто, для вступу у деякі ВНЗ сертифікат з російської мови не прийматиметься. У такому разі, під час подачі документів абітурієнт має пред'явити сертифікат про проходження ЗНО з однієї з іноземних мов – англійської, французької, німецької чи іспанської.

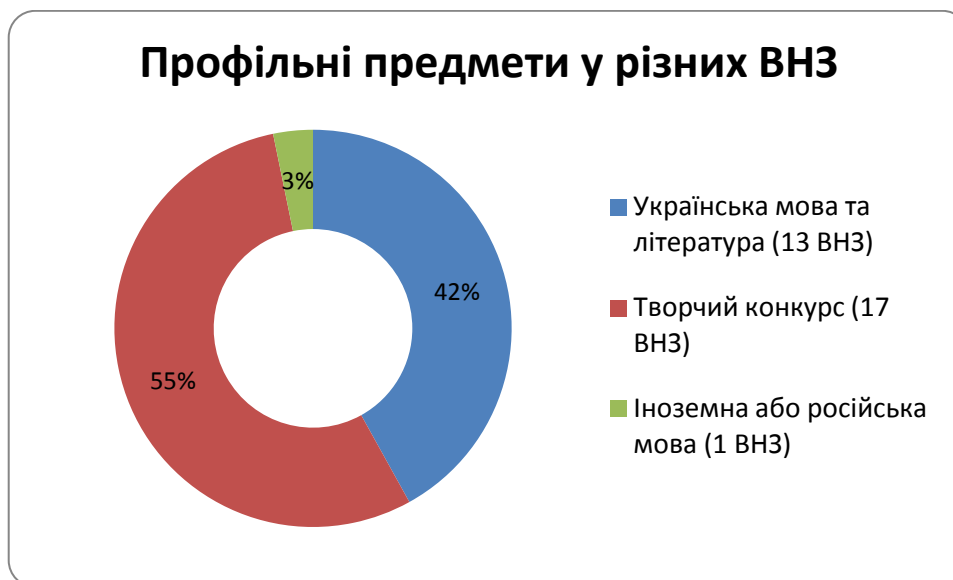
Так, з переліку вишів, які проаналізувала Громадянська мережа ОПОРА, більшість пропонує абітурієнтам подавати сертифікати ЗНО або з однієї з іноземних мов, або з російської:

Однак, є навчальні заклади, які серед предметів на вибір пропонують виключно іноземні мови, це: Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Львівський національний університет ім. Івана Франка, Харківський національний університет ім. В. Каразіна, Національний університет «Львівська політехніка», Національний авіаційний університет, Національний університет «Острозька академія». Тому абітурієнти, які не зареєструвалися для участі у ЗНО з іноземної мови, не зможуть взяти участі у конкурсному відборі на напрям підготовки «журналістика» у цих шести вишах. До решти 25 ВНЗ вони зможуть вступати і за результатами тестів з російської мови.

Профільний предмет

З-поміж конкурсних предметів **ВНЗ** визначає **один або два як профільні** та встановлює для них мінімальний прохідний бал, що не може бути менший за 140. Для непрофільних предметів бал залишається на рівні 124. Загалом у вишах України, які готують журналістів, маємо такий розподіл профільних предметів: 13 навчальних закладів визначили профільною українську мову та літературу, 17 – творчий конкурс, і один - Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля (м. Луганськ) – англійську, французьку, німецьку, іспанську або російську мови:

У залежності від того, який предмет визначений профільним, вступник має докласти максимум зусиль, щоб набрати якнайбільшу кількість балів під час зовнішнього незалежного оцінювання, або підготуватися до творчого випробування. Крім того, **навчальний заклад може встановити вищу кількість балів сертифіката з профільних предметів**, з якими вступник допускається до участі в конкурсному відборі, для зарахування на навчання. Наприклад, Київський національний університет імені Тараса Шевченка закріпив цей бал на рівні 170-ти, а Київський національний університет культури і мистецтв – 150-ти. Решта ВНЗ не скористалися такою можливістю та залишили прохідний бал з профільного предмету у 140 балів.

Творчий конкурс

Обов'язковою умовою для вступу на навчання для отримання фаху журналіста є участь у творчому конкурсі – вступному випробуванні, метою якого є перевірка та оцінювання здібностей особи до творчої діяльності за обраними напрямками. Звертаємо увагу на те, що 17 ВНЗ визначили творчий конкурс профільним предметом під час вступу. **Форма проведення та зміст творчого випробування визначається кожним вищим навчальним закладом окремо** та має бути деталізована у спеціально розробленій програмі.

Умовами прийому передбачено, що програми творчих конкурсів розробляються і затверджуються вищими навчальними закладами не пізніше ніж за чотири місяці до початку прийому документів та обов'язково оприлюднюються на інформаційних стендах приймальної комісії та веб-сайтах вищих навчальних закладів. Однак, станом на 10 березня 2013 р. (менше чотирьох місяців до початку вступної кампанії) програми творчих випробувань із напрямку «журналістика» вдалося виявити на офіційних веб-сторінках лише 9 ВНЗ: Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Харківського національного університету ім. В. Каразіна, Сумського державного університету, Луганського національного університету ім. Т. Шевченка, Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, Херсонського державного університету, Тернопільського національного педагогічного університету ім.

В. Гнатюка, Національного авіаційного університету, Бердянського державного педагогічного університету.

Звертаємо увагу на те, що затверджена кожним навчальним закладом програма творчого конкурсу містить важливу інформацію про форми, порядок та критерії оцінювання творчих випробувань, які можуть значно різнитися між собою. Крім того, Умовами прийому передбачено, що творче випробування може проходити у три сесії, а вже ВНЗ визначає їхню остаточну кількість та максимальний бал за кожний етап.

Загалом, аналіз дев'яти цьогорічних і 22 минулорічних програм творчих випробувань (у тих ВНЗ, які не оприлюднили програми на 2013 рік) дозволив виявити цілий спектр різнотипних вступних випробувань. Абітурієнту, який вирішив взяти участь у конкурсному відборі у 5-ти навчальних закладах потрібно бути готовим до складання вступних випробувань у різних формах. Найбільш поширеною формою творчого конкурсу є письмова робота. Зазвичай виші пропонують вступнику написати:

- **журналістський твір за результатами організованої для вступників прес-конференції** – у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка, Національному університеті «Львівська політехніка»*, Маріупольському державному університеті*, Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка;
- **твір, статтю, коментар, есе, авторський роздум на одну із запропонованих тем** – у Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара, Луганському національному університеті ім. Т. Шевченка, Харківському національному університеті ім. В. Каразіна, Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля*, Львівському національному університеті ім. І. Франка*, Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки*;
- **журналістський твір на основі змодельованої професійної ситуації** – у Запорізькому національному університеті;
- **журналістський твір за продемонстрованим комісією мистецьким предметом (картиною, скульптурою) або прослуханим фрагментом оповідання** – у Київському національному університеті культури і мистецтв*.

Залежно від типу письмово роботи, виші висувають різні вимоги та визначають власні критерії до оцінювання. Спільними для більшості навчальних закладів є такі елементи, як точність та повнота відтворення фактів, уміння логічно, послідовно, грамотно викладати думку, вдалий підбір заголовку, рівень розкриття теми, літературно-художній рівень тексту, здібність до аналітичної роботи, культура писемного мовлення, багатство лексичних засобів, непересічність стильових прийомів, креативність, оригінальна інтерпретація теми, неординарні підходи до її розкриття.

Разом з тим, виші можуть встановлювати власні умови та критерії до творчого конкурсу. Нетиповим є випадок у Таврійському національному університеті ім. В.І.Вернадського, де творче випробування, яке проходить у письмовій формі допускає написання твору українською або російською мовами, на вибір вступника.

Доволі поширеною формою творчого випробування є **усна**, попри те, що багато абітурієнтів та експертів вважають її доволі суб'єктивною з точки зору оцінювання. Крім того, залежно від вищого навчального закладу, зустрічаємо різноманітні підходи до формату її проведення та способів оцінювання. Серед проаналізованих форм усного випробування можемо виділити такі:

- **Загальна співбесіда**, під час якої перевіряється ерудиція, фахова зацікавленість, розуміння загальнополітичної ситуації в країні, володіння мовою, правильність вимови, уміння вести бесіду (Полтавський національний педагогічний університет ім.

---

* - тут і далі: відповідно до Програми творчого конкурсу за 2012 р.

В. Короленка, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки*, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка).

- **Співбесіда за підготовленим журналістським матеріалом** (Херсонський державний університет).
- **Висловлення на одну із запропонованих тем**, коли перевіряють уміння логічно й послідовно висловлювати свої думки, образно мислити, імпровізувати (Донецький національний університет*, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького*).

Деякі вищі навчальні заклади нараховують конкурсні бали за попередньо подані **власні творчі доробки**: журналістські матеріали та публікації (Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького*, Львівський національний університет ім. І. Франка*), а також рекомендації від агентства, Спілки журналістів України; дипломи, сертифікати, свідоцтва конкурсів юних кореспондентів (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки*). Однак відсутність творчого доробку не може бути перешкодою для участі у конкурсному відборі. Винятком тут може бути Національний університет «Острозька академія», який два роки поспіль (2011 та 2012 рік) оцінює творчі доробки вступника як єдину складову творчого випробування. Абітурієнти, які не мають власного творчого доробку, не допускаються до участі в конкурсі у цьому ВНЗ.

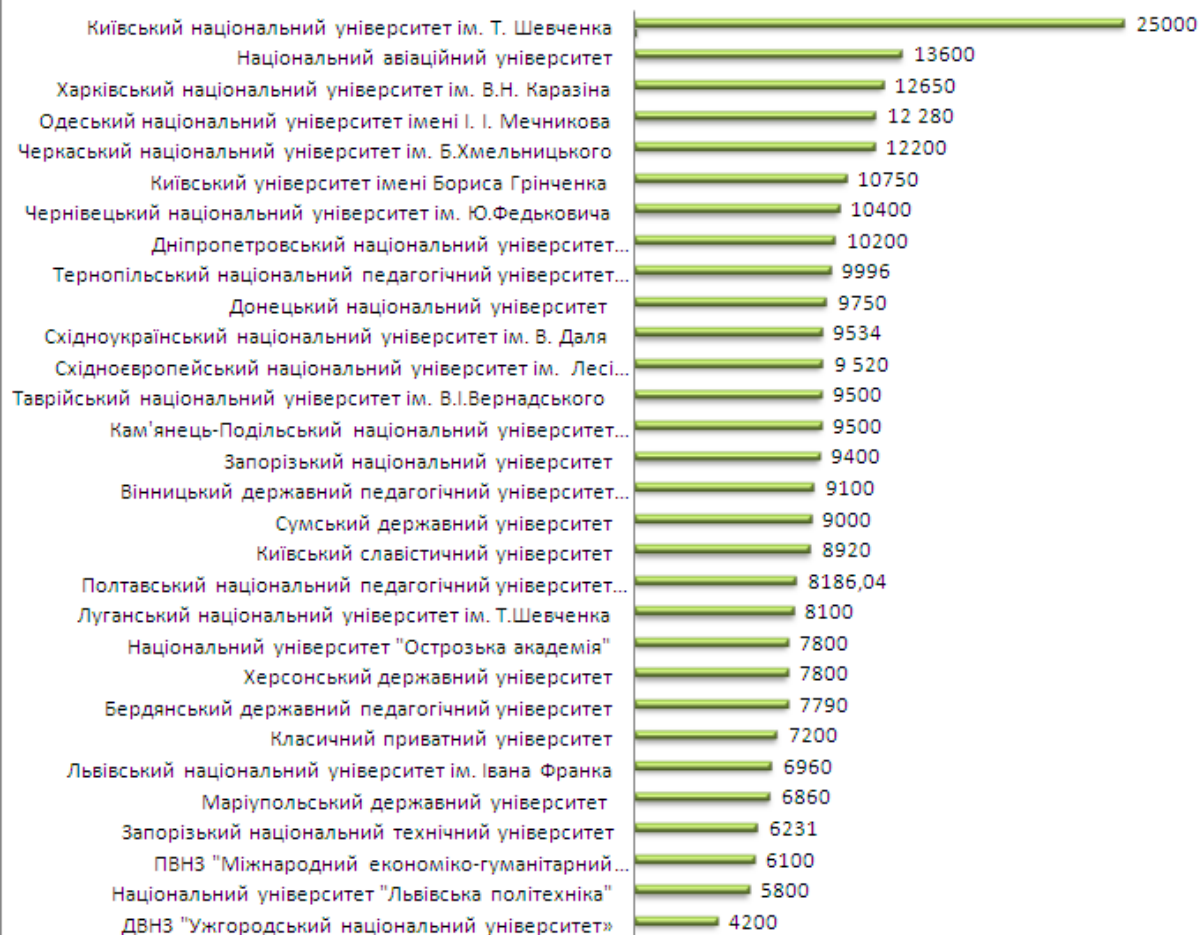
Однією з форм творчого випробування виші позиціонують і **редагування тексту** (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка*, Запорізький національний технічний університет*). Мета такого завдання – оцінка орфографічної та пунктуаційної грамотності абітурієнта, уміння добирати заголовки до основної теми твору. Однак, усі ці вміння фактично вже були перевірені під час ЗНО, а тому сумнівною є додаткові випробування саме такого характеру.

У залежності від кількості сесій творчого випробування та системи оцінювання кожного етапу, загальний конкурсний бал абітурієнта може збільшуватися на **200-400 балів**. Наприклад, за два етапи творчого конкурсу у Луганському національному університеті ім. Тараса Шевченка, Одеському національному університеті імені І. Мечникова* та Донецькому національному університеті* вступник може отримати 400 балів, а не 200, як у більшості ВНЗ. Такий підхід збільшує вагу творчого університетського випробування у формуванні загального конкурсного балу, натомість – зменшує роль стандартизованого тестування.

Вартість навчання

Абітурієнти, яким не вдасться вступити на навчання в межах державного замовлення, можуть здобути диплом журналіста на контрактній основі. Варто пам'ятати, що вартість навчання у різних вишах значно різниться між собою. Нижче наводимо минулорічні дані про розмір одного року навчання за кошти фізичних та юридичних осіб у 30 ВНЗ країни. Інформації про вартість навчання у Київському національному університеті культури і мистецтв на офіційному сайті виявити не вдалося. Найдорожче обійдеться здобути фах журналіста у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка – 25 тис. грн., що у два-три рази перевищує вартість навчання у будь-якому іншому навчальному закладі країни. Середня ж вартість одного року навчання за напрямом підготовки становить **близько 10 тис. грн.**

Вартість одного року навчання

Квоти для пільгових категорій

При оцінюванні власних сил та можливостей бути зарахованим на навчання на місця державного замовлення, не варто забувати про те, що частина бюджетних місць буде запропонована абітурієнтам, які мають право на зарахування поза конкурсом. Відповідно до Умов прийому, кількість місць для такої категорії осіб встановлюється вищим навчальним закладом, проте не може перевищувати 25% від обсягу державного замовлення. За погодженням з профільним міністерством відсоток може бути зменшений. Нижче пропонуємо перелік ВНЗ, у яких квота для абітурієнтів, що вступають поза конкурсом зменшена до 20, 15 та 10 відсотків.

На закінчення

Аналіз Правил прийому та програм творчих випробувань показує, що вступ на напрям підготовки «Журналістика» доволі складний – в залежності від ВНЗ відрізняються профільні предмети, форми проведення та методи оцінювання творчого конкурсу, вартість навчання.

Тому, Громадянська мережа ОПОРА радить абітурієнтам, які вирішили здобувати фах журналіста, спершу ґрунтовно вивчити процедуру вступу до обраних вищих навчальних закладів. Звертаємо увагу, що наведена в дослідженні інформація про програми творчих випробувань не є вичерпною. Саме тому, усім зацікавленим абітурієнтам слід переглянути офіційні веб-сайти вишів для ознайомлення з більш детальною інформацією. У випадку відсутності актуальних даних в мережі Інтернеті, пропонуємо звертатися безпосередньо до приймальних комісій ВНЗ.

Зведена інформація про умови вступу у 2013 р. на ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки «Журналістика» (6.030301)

	Назва ВНЗ	Профільний предмет (із зазначенням мінімального прохідного балу)**	Предмет на вибір (із зазначенням мінімального прохідного балу)**	Наявність програми творчого конкурсу на 2013 на сайті ВНЗ (станом на 10.03.2013)	Вид творчого конкурсу	Квота пільгових категорій (% від обсягу держзамовлення)	Вартість одного року навчання (дані за 2012/2013 н. р)
1.	Бердянський державний педагогічний університет	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	оприлюднена	Написання твору; автопрезентація	25	7790
2.	Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	Не вказано**	20	9100
3.	Ужгородський національний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	Письмова самостійна творча робота***	20	4200
4.	Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	оприлюднена	Письмовий твір на одну з трьох запропонованих тем	25	10200
5.	Донецький національний університет	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	1 етап – аудіювання з виходом у написання журналістського твору; 2 етап – усний твір з виходом у говоріння **	20	9750
6.	Запорізький національний технічний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	1) написання твору-мініатюри, відгуку або рецензії на прочитану книгу, переглянутий кінофільм; 2) підготовка до інтерв'ю з представниками різних професій; 3) редагування тесту***	25	6231
7.	Запорізький національний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	Журналістський твір (на основі змодельованої професійної ситуації)**	10	9400
8.	Кам'янець-Подільський національний університет ім. І.Огієнка	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	Не вказано**	20	9500
9.	Київський національний університет ім. Т. Шевченка	Творчий конкурс (170)	іноземна мова	оприлюднена	Журналістський твір (за результатами прес-конференції)	25	25000
10.	Київський національний університет культури і мистецтв	Творчий конкурс (150)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	Написання журналістського твору***	25	Інформація відсутня
11.	Київський славістичний університет	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	Не вказано**	-	8920

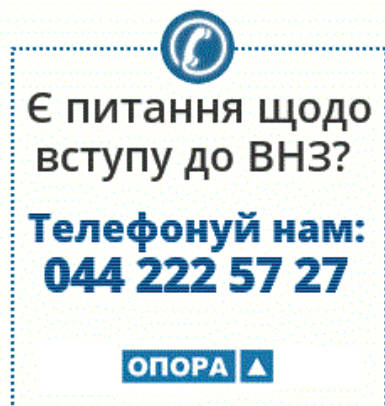
12.	Київський університет ім. Б. Грінченка	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	2 етапи**	10	10750
13.	Класичний приватний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	1 етап (три завдання: 1) написання міні-твору; 2) "Актуальне інтерв'ю", 3) опис позитивного і негативного героя журналістського твору)**	-	7200
14.	Луганський національний університет ім. Т. Шевченка	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	оприлюднена	1 етап - твір на соціальну тематику, 2 етап - редагування тексту	25	8100
15.	Львівський національний університет ім. І. Франка	Українська мова та література (140)	іноземна мова	відсутня*	1 етап – оцінювання творчих доробків, 2 етап – написання самостійної творчої роботи**	25	6960
16.	Маріупольський державний університет	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	Журналістський твір***	20	6860
17.	Національний авіаційний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова	оприлюднена	Творча журналістська праця (аудиторна робота)	15	13600
18.	Національний університет "Львівська політехніка"	Творчий конкурс (140)	іноземна мова	відсутня	Журналістський твір за результатами прес-конференції**	25	5800
19.	Національний університет "Острозька академія"	Українська мова та література (140)	іноземна мова	відсутня*	Оцінюється лише <u>творчий доробок</u> ***	20	7800
20.	Одеський національний університет ім. І. Мечникова	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	1 етап - письмових робота (твір за заданою темою), 2 етап - письмова робота (тестування)**	25	12 280
21.	Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. С. Дем'янчука	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	Письмова творча робота**	-	6100
22.	Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Короленка	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	1 етап: написання творчої роботи художньо-публіцистичного характеру та 2 етап: співбесіда**	25	8186,04
23.	Сумський державний університет	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	оприлюднена	1 етап – журналістський твір; 2 етап – аудіювання	25	9000
24.	Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки	Українська мова та література (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	1 етап - написання журналістського твору, 2 етап - оцінка творчого доробку та співбесіда***	15	9 520
25.	Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля	Іноземна мова/російська мова (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня*	Письмовий твір (есе) на одну із 5 тем, запропонованих в день проведення творчого конкурсу***	25	9534
26.	Таврійський національний університет ім. В. Вернадського	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/ російська мова	відсутня	Твір (українською або російською мовами)**	20	9500
27.	Тернопільський національний	Творчий конкурс	іноземна мова/	оприлюднена	1 етап – написання журналістського твору за	25	9996

	педагогічний університет ім. В. Гнатюка	(140)	російська мова		результатами прес-конференції, 2 етап – співбесіда		
28.	Харківський національний університет ім. В. Каразіна	Українська мова та література (140)	іноземна мова/російська мова	оприлюднена	Написання журналістського матеріалу	10	12650
29.	Херсонський державний університет	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/російська мова	оприлюднена	1 етап – самостійна творча журналістська праця, 2 етап – співбесіда	10	7800
30.	Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького	Українська мова та література (140)	іноземна мова/російська мова	відсутня*	1 етап – лаконічне висловлення на одну із запропонованих тем + розмова після виступу, 2 етап – подання друкованих і (або) аудіовізуальних матеріалів ***	20	12200
31.	Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	Творчий конкурс (140)	іноземна мова/російська мова	відсутня*	Написання журналістського твору за результатами прес-конференції***	25	10400

*- на сайті ВНЗ є програма творчого конкурсу за 2012 рік;

** - відповідно до Правил прийому ВНЗ на 2013 рік;

*** - відповідно до Програми творчого конкурсу за 2012 рік.

Аналіз Правил прийому та програм творчих конкурсів підготували:

Наталія Радиш, юрист Львівського представництва Громадянської мережі ОПОРА

Ольга Стрелюк, керівник освітніх проектів Громадянської мережі ОПОРА